МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Мова навчання – ***українська***

Шифр та найменування галузі знань **С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» (за спеціалізаціями)**

Код та найменування спеціальності ***С1.01 «Економіка»***

Освітньо-наукова програма Економіка

Ступінь вищої освіти ***магістр***

Затверджено на засіданні

Ради спеціальності С1 "Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка)"
Протокол №1 від 27.08.2026

Реєстраційний номер у навчальному відділі

К 19-02/ 2026-27

1. Загальна інформація

Кафедра: Кафедра національної та міжнародної економіки

Викладач: **Самофатова Вікторія Анатоліївна,** професор кафедри національної та міжнародної економіки, доктор економічних наук

Профайл

Контакти:
kafedraekon_01@ukr.net,
048-712-40-15

Освітній компонент викладається на *1* курсі у *1* семестрі
Кількість: кредитів - 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	семінарські
денна	40	16	24
заочна	24	8	10
Самостійна робота, годин	Денна – 80	Заочна – 86	

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Методологія та організація наукових досліджень» є однією з загальнонаукових дисциплін економічного циклу, що спрямована на набуття навичок наукової діяльності та формування наукового світогляду у здобувачів доктора філософії. Матеріал навчальної дисципліни допоможе при аналізі інформаційних джерел, підготовці дисертаційної роботи, статей та доповідей на науково-практичних конференціях

Освітній компонент «Методологія та організація наукових досліджень» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонентів «Економіка підприємства» та «Економіка та організація інноваційної діяльності», що вивчалися у бакалавраті.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – є формування у магістрів системи знань і практичних навичок щодо методології наукового та навчально-дослідницького пошуку, організації, планування й проведення досліджень, вибору та застосування відповідних методів, аналізу й інтерпретації отриманих результатів, а також належного оформлення та представлення результатів дослідницької діяльності.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Методологія та організація наукових досліджень» здобувачі отримують наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності № 051 «Економіка» та освітньо-професійній програмі «Економіка» другого освітнього рівня вищої освіти підготовки магістрів з економіки.

Інтегральна компетентність

Здатність визначати та розв’язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 6. Здатність розробляти та управляти проєктами.
ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв’язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.
СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.
СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.
СК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
СК 9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.
ПРН 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
1	Теоретико-методологічні засади науки та наукової діяльності	2	1
2	Методологія науково-дослідної діяльності	2	1
3	Сутність методології та її різновидів: філософської (фундаментальної) методології, методології певної науки і методології наукових досліджень	1	1
4	Характеристика методу як головного складника методології.	1	1
5	Класифікація і сфера застосування загальнонаукових методів дослідження	2	-
Змістовний модуль 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
6	Спеціальні методи наукового дослідження	2	2
7	Академічна доброчесність і наукова етика: принципи, норми та відповідальність	2	-
8	Методика підготовки наукових статей та тез доповідей	2	-
9	Методика підготовки та оформлення кваліфікаційної роботи магістра	2	2
Разом за ОК:		**16**	**8**

5.2 Перелік семінарських занять

№ з/п	Назва семінарського заняття	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Наука та науково-дослідна діяльність: основні поняття, принципи та напрями	2	1
2	Побудова логіки наукового дослідження: від проблеми до наукового результату	2	1
3	Визначення методологічних рівнів наукового дослідження та їх взаємозв'язок	2	2
4	Вибір і обґрунтування методів наукового дослідження відповідно до поставленої проблеми	2	1
5	Застосування загальнонаукових методів у дослідженні: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, моделювання	2	1
6	Добір та практичне застосування спеціальних методів у конкретній галузі дослідження	4	1
7	Академічна доброчесність у науковій діяльності: виявлення порушень та запобігання плагіату	2	1

8	Структура та технологія написання наукової статті: від ідеї до публікації	4	1
9	Проєктування магістерського дослідження: структура, науковий апарат, етапи виконання та оформлення	4	1
Всього за ОК:		**24**	**10**

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді на питання: «Наука як форма пізнання: сучасні тенденції та проблеми розвитку наукової діяльності»	5	5
2	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді на питання: «Поняття і види методологій»	5	5
3	Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді на питання: «Методологічні рівні наукового дослідження та їх взаємозв'язок»	5	5
4	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Метод як інструмент наукового дослідження: критерії вибору та обґрунтування»	10	10
5	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Загальнонаукові методи дослідження та особливості їх практичного застосування»	10	10
6	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Академічна доброчесність як основа якості та відповідальності наукової діяльності»	5	5
7	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Структура, зміст і вимоги до підготовки наукової статті та тез доповіді»	5	5
8	Підготовка реферативного конспекту за темою: «Розроблення наукового апарату кваліфікаційної роботи магістра»	5	5
9-10	Виконати 2 презентації (есе) за індивідуальними темами.	30	36
Всього за ОК:		**80**	**86**

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *письмові контрольні роботи за окремими темами або модульні контрольні роботи;*
- *виконання і захист індивідуальних завдань;*
- *усне опитування.*

Підсумковий контроль – ***диф. залік.***

Здобувач має право отримати диф.залік, якщо він виконав протягом семестру всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів та отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову рейтингову оцінку.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
Лекційний курс	4	2
Семінарські заняття*	6	6
Самостійна робота*	8	4
МКР*	20	20
Доповіді*	12	18
Всього за змістовний модуль 1	**50,0**	
Змістовний модуль 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
Лекційний курс	4	2
Семінарські заняття*	6	4
Самостійна робота*	8	4
МКР*	20	20
Доповіді*	12	20
Всього за змістовний модуль 2	**50,0**	
Всього	**100,0**	

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Критерії оцінювання лекційних та семінарських занять (за одне заняття)

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової бесіди на лекціях та відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

0,8 – 1,0	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки	відмінно
0,9 – 0,8	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі з незначними помилками. При висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки	дуже добре
0,7– 0,6	Здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	добре
0,5– 0,4	Здобувач доволі фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання ОК, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	достатньо

0,3-0,0	Здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.	незадовільно

Самостійна робота (оцінювання однієї самостійної роботи денна форма навчання – 16 робіт; заочна форма навчання – 8 робіт)

1,0 – 0,8 балів	*Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді*	відмінно
0,7 - 0,6 балів	*Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності*	дуже добре
0,5– 0,4 балів	*Самостійна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки*	добре
0,3– 0,2 балів	*Самостійна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки*	достатньо
0,1 – 0 балів	*Самостійна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді*	незадовільно

Тестування (під час модульного контролю**)**

10,0-8,0	*100 - 81 % правильних відповідей*	відмінно
7,0 -5,0	*80 – 64 % правильних відповідей*	дуже добре
4,0 – 2,0	*63 – 55 % правильних відповідей*	добре
1,0 – 0,8	*54 – 43 % правильних відповідей*	достатньо
0,7 – 0	*42 – 0% правильних відповідей*	незадовільно

Критерії оцінювання до модульної контрольної роботи для денної та заочної форми навчання

Модульна контрольна робота складається з відповідей на 2 теоретичних питання та розв’язання тестів.

Загальні критерії оцінювання

№ з\п	Вид роботи	Максимальний бал	Пояснення до нарахування балів
1	2	3	4
1	Відповіді на теоретичні питання (2 питання)	10	За надану повну обґрунтовану відповідь на два питання (максимальний бал – 5 балів за кожну відповідь)
2	Розв’язання тестів	10	За кожний правильно розв’язаний тест нараховується 1 бал.
	Разом	20	

Критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання для денної та заочної форми навчання

Розподіл балів за відповіді на одне теоретичне питання	Критерії оцінювання відповідей
4,0 – 5,0	за умови, якщо студент показав глибокі знання, чітко, грамотно, логічно і послідовно його викладає; вільно оперує термінологією, знайомий із законодавчими та нормативними документами, вміє аналізувати ситуацію та має альтернативні погляди на викладений матеріал
3,0 – 3,0	за умови, якщо студент має тверді знання, грамотно і по суті викладає відповіді на поставленні питання, не допускає грубих помилок при відповіді на них, але не повністю розкриває зміст

2,0 – 2,9	за умови, якщо студент знає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не надає належної оцінки процесів та явищ, не чітко формулює категорії та допускає незначні помилки при відповідях
0 – 1,9	за умови, якщо студент при відповіді допускає суттєві помилки, матеріал викладає не послідовно, з припущенням неточності у формулюваннях та відсутності термінології

Підготовка доповідей з презентаціями для денної та заочної форм навчання (оцінювання однієї самостійної роботи – 2 роботи, для заочної форми – 4 роботи

8,0 – 12,0 балів	Доповідь підготовлена на актуальну тематику, має якісну презентацію та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді на поставлені запитання	відмінно
6,0–7,0 балів	Доповідь підготовлена, має презентацію, при відповіді на питання допущені неточності	дуже добре
4,0 – 5,0 балів	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання неповні, допущені помилки	добре
2,5 – 3,0 бали	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0- 2,4 бали	Доповідь підготовлена на низькому рівні або відсутня	незадовільно

6. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття*: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.*

Семінарські заняття*: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм, проєктний метод), тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань*

Самостійна робота*: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування).*

7. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Кучинський В.А. Вплив процесів діджиталізації на інноваційний розвиток підприємств. Харків: НВ Центр поліграфії, 2024. 185 с.
2. Методологія і методи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. І. Курок, В. П. Зінченко, О. М. Лівінський, В. О. Гридякін ; Глухів. нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. 216 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування, 28 – публічне управління та адміністрування) / І. М. Вахович, Л. Г. Ліпич, О. М. Полінкевич та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич, О. М. Полінкевич ; Луцьк. нац. техн. ун-т. 2-ге вид., допов. і перероб. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 286 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. О. Єльнікова, О. О. Мазуренко, О. А. Назаров та ін. ; Укр. держ. ун-т науки і технологій. Дніпро, 2024. 228 с.
5. Сучасний стан та перспективи економічного розвитку України: теорія, методологія, практика [Електронний ресурс]: кол. монографія / О. С. Бондар, І. Г. Братішко, Є. І. Буряк та ін. Полтава : Астрая, 2023. 225 с.

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» https://zakon.rada.gov.ua/laws
2. Урядовий портал https://www.kmu.gov.ua/
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України https://minjust.gov.ua/
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/.
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
6. Офіційний сайт –законодавча база «Ліга». URL: www.liga.com.ua.
7. Веб-сторінка Міністерства освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/ua
8. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.
9. Андрійчук В. Г. Основи наукових досліджень в агробізнесі: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 491 с.
10. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
11. Білоус В. С. Синергетика і самоорганізація в економічній діяльності [навч. посібник] / В. С. Білоус. – К.: КНЕУ, 2007. 376 с.
12. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. Західноукраїн. нац. ун-т. Тернопіль, 2022. 208 с.
13. Інноваційні технології галузі та методологія наукових досліджень: підручник / А. Д. Салавеліс, Л. М. Тележенко, Г. В. Дідух, Ю. О. Козонова ; Одес. нац. акад. харч. технологій. Одеса : Освіта України, 2018. 276 с.
14. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) [Текст] : навч. посіб. / В. М. Геєць, А. А. Мазаракі, О. П. Корольчук та ін. ; за ред. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг. -екон. ун-т. Вид. 2-ге, допов. Київ: КНТЕУ, 2011. 296 с.
15. Методологія економічних досліджень: Підручник / за ред. Антошкіної Л. І., Стеченко Д. М. К.: Знання, 2015. 311 с.
16. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. С.В. Мочерний. – Львів: Світ, 2001. 416 с.
17. Надикто В.Т. Основи наукових досліджень. Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 268 с.
18. Несененко П. Стратегія розвитку аграрного сектору в контексті економічної політики держави [Текст]: монографія / П. Несененко; за ред. В. В. Коваля. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2022. 320 с.: табл., рис. Бібліогр.: с. 295-304.
19. Партико З.В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації. Навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2017. 232 с.

20. Прикладна економіка [Електронний ресурс]: підручник / Б. О. Язлюк, А. І. Гулей, О. О. Красноруцький та ін. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 374 с.
21. Самофатова В.А. Забезпечення сталості та інклюзивності розвитку малого та середнього підприємництва в повоєнний період. *Економіка та суспільство.* 2023. №53. https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2596/2514
22. Самофатова В.А. Стратегічне управління сталим розвитком і безпекою агропродовольчої сфери. *Економіка та суспільство.* 2025. Вип. 74. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-138.
23. Самофатова В.А., Самофатов Г.І. Методологічні основи дослідження інноваційно-інвестиційних стратегічних пріоритетів сталого розвитку агропродовольчої сфери в умовах невизначеності. *Інфраструктура ринку.* 2025. Вип.84. С.45-49. DOI: https://doi.org/10.32782/infrastruct84-8
24. Самофатова В.А., Самофатов Г.І. Реінжиніринг бізнес-процесів як метод стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств агропродовольчої сфери. *Причорноморські економічні студії.* Вип. 2025. Вип. 93.С.102-105. DOI: https://doi.org/10.32782/bses.93-16
25. L. Lobotska, O. Pavlov, S. Didukh, V.Samofatova, O. Frum. Methodological Approaches to Forecasting Bread Prices in Ukraine. Scientific Horizons. 2021. Vol.24, Issue 4. P. 97-106.
26. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.
27. Соціальна, поведінкова, адаптивна економіка: теорія та практика [Текст]: монографія / О. І. Павлов, Т. А. Кулаковська, В. А. Самофатова та ін.; за ред. О. І. Павлова; Одес. нац. акад. харч. технологій, Каф. економіки пром-сті. Одеса: Астропринт, 2016. 172 с.
28. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: Підручник для науковця. К.: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2006. 302 с.
29. Тюрин О.В. Системи обробки економічної інформації [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Тюрин, О. Ю. Ахмеров ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2021. 358 с.
30. Macroeconomic modelling of R&D and innovation policies [Електронний ресурс]/ edited by: Ufuk Akcigit, Cristiana Benedetti Fasil, Giammario Impullitti, Omar Licandro, Miguel Sanchez-Martinez. Cham: Palgrave Macmillan, 2022. 212 p.: online resource.

8. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності ОНТУ Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців.

Викладач /ПІДПИСАНО/ Вікторія САМОФАТОВА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри національної та міжнародної економіки

Протокол від «28» серпня 2026 р. № 1

Завідувач кафедри /ПІДПИСАНО/ Тетяна КУЛАКОВСЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОНП *Економіка*
д.е.н., професор кафедри національної та міжнародної економіки /ПІДПИСАНО/ Вікторія САМОФАТОВА